

Staatsinrichting van Nederland

Gebruik bron 1.

- 1p 1 Op de munt ontbreekt een deel van de naam van een koning.
Welke naam hoort op deze munt te staan?
- A Willem I, Koning der Nederlanden
 - B Willem II, Koning der Nederlanden
 - C Willem III, Koning der Nederlanden

- 2p 2 Een invulopdracht over de politieke verhouding tussen de koning en de ministers:
De regering bestaat uit de koning en de ministers. In de nieuwe Grondwet van 1848 staat dat de koning ...**(1)**... is en dat de ministers ...**(2)**... zijn.
Een wetsvoorstel dat door de Staten-Generaal is aangenomen, wordt eerst door de koning en daarna door een ...**(3)**... ondertekend.
→ Vul de ontbrekende woorden in.
Doe het zo:
1 = ... (vul woord in)
(enzovoort tot en met nummer 3)

Gebruik bron 2.

- 1p 3 De bron gaat over een belangrijk politicus.
→ Noem de naam van deze politicus.

Gebruik bron 3.

- 2p 4 Iemand beweert dat deze bron **bruikbaar** is om de opkomst van het feminisme te beschrijven, maar **niet bruikbaar** is om te weten hoe vrouwen in die tijd over feminisme dachten.
→ Geef een reden waarom de bron bruikbaar is om de opkomst van het feminisme te beschrijven.
→ Geef ook een reden waarom de bron niet bruikbaar is om te weten hoe vrouwen in die tijd over het feminisme dachten.
Doe het zo:
De bron is bruikbaar, omdat ... (geef reden).
De bron is niet bruikbaar, omdat ... (geef reden).

Gebruik bron 4.

- 1p 5 In de bron wordt kritiek gegeven op het beleid van de politicus Kuyper. Welke kritiek is in de bron te zien? En bij welke groepering past deze kritiek?
- A Kuyper zorgde ervoor dat een belangrijk recht werd verboden. Daar waren de protestanten het niet mee eens.
 - B Kuyper zorgde ervoor dat een belangrijk recht werd verboden. Daar waren de socialisten het niet mee eens.
 - C Kuyper zorgde ervoor dat vakbonden werden verboden. Daar waren de protestanten het niet mee eens.
 - D Kuyper zorgde ervoor dat vakbonden werden verboden. Daar waren de socialisten het niet mee eens.

Gebruik bron 5.

- 1p 6 De bron laat drie vaandels zien uit de periode 1900-1930.
→ Welk maatschappelijk verschijnsel past bij de bron?

Gebruik bron 6.

Het parlement heeft verschillende rechten.

- 1p 7 → Van welk recht heeft de Tweede Kamer gebruikgemaakt?

Gebruik bron 7.

- 2p 8 Hieronder staan vijf grondrechten:
- a recht op betoging
 - b recht op huisvesting
 - c recht van petitie
 - d vrijheid van godsdienst
 - e vrijheid van onderwijs
- Geef per afbeelding aan welk grondrecht daarbij hoort. **Let op!** Elk grondrecht mag maar één keer worden gebruikt. Er blijft één grondrecht over.

Doe het zo:

Bij afbeelding 1 hoort grondrecht ... (vul letter in).
(enzovoort tot en met afbeelding 4)

- 1p 9 Waaruit blijkt dat Nederland een rechtsstaat is?
- A De rechten van de burgers worden bepaald door het staatshoofd.
 - B De rechten van de burgers zijn vastgelegd in wetten.
 - C De regering heeft geen invloed op de wetgevende macht.
 - D De regering heeft invloed op uitspraken van de rechters.

- 2p 10 Een invulopdracht over het ontstaan van een nieuwe regering in Nederland:
Na de verkiezingen moet er een nieuwe regering komen. De periode van onderhandelingen tussen de verschillende politieke partijen wordt ...**(1)**... genoemd. Na veel overleg wordt er afgesproken om met twee of meer politieke partijen een ...**(2)**... te vormen. Over de inhoud van het nieuwe beleid worden afspraken gemaakt in een ...**(3)**... . Ten slotte worden de ministers benoemd door het staatshoofd.
Vier begrippen:
a coalitie
b formatie
c interpellatie
d regeerakkoord
In de tekst ontbreken drie begrippen.
→ Geef per nummer aan welk begrip daarbij hoort. **Let op!** Er blijft één begrip over.
Doe het zo:
Bij 1 hoort begrip ... (vul letter in).
(enzovoort tot en met 3)
- 1p 11 Nederland is een rechtsstaat en daarom zijn rechtszaken in principe openbaar. Iedereen van zestien jaar of ouder mag in Nederland een rechtszaak bijwonen.
→ Geef een reden waarom rechtszaken in een rechtsstaat openbaar zijn.
- 3p 12 Hieronder staan zeven gebeurtenissen uit de geschiedenis en staatsinrichting van Nederland:
1 De Provinciale Staten kiezen voortaan de leden van de Eerste Kamer.
2 De rechtsstaat is buiten werking gesteld.
3 Het districtenstelsel wordt vervangen door het stelsel van evenredige vertegenwoordiging.
4 Sociale grondrechten worden vastgelegd in de grondwet.
5 Vrijheid van godsdienst wordt ingevoerd.
6 Vrouwen krijgen passief kiesrecht.
7 Willem II heeft politieke onschendbaarheid gekregen.
Hieronder staan vier jaartallen:
a 1848
b 1917
c 1941
d 1983
→ Geef per gebeurtenis aan welk jaar daarbij hoort. **Let op!** Een jaartal mag meer dan één keer worden gebruikt.
Doe het zo:
Bij gebeurtenis 1 hoort ... (vul letter in).
(enzovoort tot en met gebeurtenis 7)

Staatsinrichting van Nederland

bron 1

Een Nederlandse munt (voor- en achterzijde):

Toelichting

Op de munt links staat: Willem

Op de munt rechts staat: 10 cents 1848

bron 2

Tekst in een geschiedenisboek over een belangrijk politicus:

Onder leiding van deze politicus nam rond 1850 de hogere burgerij de macht in handen. In de jaren daarna kregen ook de protestanten en de katholieken steeds meer invloed in de politiek en nog weer later ook de arbeiders. Mede dankzij het werk van deze politicus kregen al deze groepen steeds meer te zeggen in de politiek.

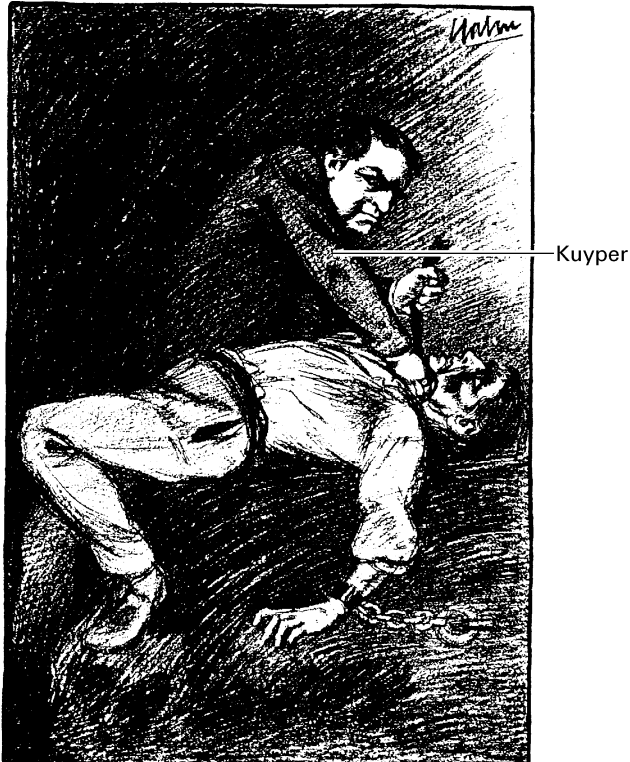
bron 3

Een tekst geschreven door een vrouw rond 1900:

Vrouwen van Nederland! Wordt u bewust van de plicht die u heeft voor uzelf en voor de samenleving. U wilt toch ook meewerken aan de opbouw van de maatschappij! Vecht u dan los van alle belachelijke vooroordelen. Strijdt mee voor economische en politieke onafhankelijkheid! Strijdt mee voor een betere maatschappij!

bron 4

Een politieke prent over een maatregel van Abraham Kuyper (1903):

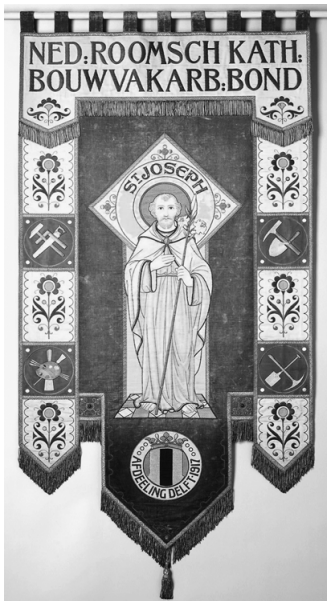
Toelichting

In 1903 nam de Tweede Kamer de zogenaamde 'wurgwetten' van Abraham Kuyper aan. Deze wetten hielden in dat ambtenaren niet meer mochten staken.

bron 5

Hieronder en op de volgende pagina staan in totaal **drie** vaandels uit de periode 1900-1930.

vaandel 1

Toelichting

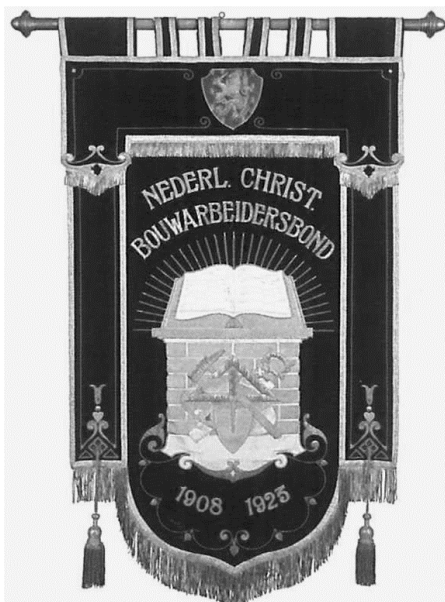
Op het vaandel staat de tekst:

Nederlandse Rooms Katholieke Bouwvakarbeidersbond

St. Joseph

afdeling Delft 1917

vaandel 2

Toelichting

Op het vaandel staat de tekst:

Nederlandse Christelijke Bouwarbeidersbond

1908-1923

vaandel 3

Toelichting

Op het vaandel staat de tekst:
Algemene Nederlandse Bouwarbeidersbond
Afdeling Helmond
opgericht 20 juni 1928

bron 6

Een krantenartikel (1925):

De Olympische Spelen

De regering wil één miljoen gulden uitgeven om de Olympische Spelen in Amsterdam te laten plaatsvinden. Een meerderheid in de Tweede Kamer is tegen deze uitgaven van de regering. Daarom heeft de Tweede Kamer de begroting afgekeurd. Het is nu onzeker of de Olympische Spelen in 1928 in Amsterdam gehouden kunnen worden.

bron 7

Hieronder en op de volgende pagina's staan in totaal **vier** afbeeldingen die te maken hebben met grondrechten.

afbeelding 1

Een demonstratie van ambtenaren:

Toelichting

Op het spandoek staat: 'Het PTT-personeel eist 10% loonsverhoging, 100 gulden ineens!'

afbeelding 2

Een poster met een oproep om krakers te steunen:

Toelichting

Op de poster staat:

Krakers voor de rechter (*Krakers zijn mensen die zonder toestemming in leegstaande woningen gaan wonen.*)

Kom op voor je recht!

Op het spandoek staat: wij willen wonen.

afbeelding 3

Een Hindoestaanse tempel in Den Helder:

afbeelding 4

Het aanbieden van een verzoekschrift op het Binnenhof:

Toelichting

Op het spandoek staat dat meer dan 1 miljoen Nederlanders bezwaar maken tegen een plan van de regering.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.